

UDDANNELSE OG ERHVERVSUDDANNELSE

I henhold til nærhedsprincippet vedtages uddannelsespolitikkerne som sådan af de enkelte EU-medlemsstater. EU's rolle er derfor at yde støtte. Der er imidlertid nogle udfordringer, som er fælles for alle medlemsstater — aldrende samfund, manglende kvalifikationer i arbejdsstyrken, global konkurrence og førskoleundervisning — og som derfor kræver fælles modtræk, hvor landene samarbejder og lærer af hinanden^[1].

RETSGRUNDLAG

Erhvervsuddannelse blev udpeget som et handlingsområde for Fællesskabet i Romtraktaten i 1957, mens uddannelse formelt blev anerkendt som et område omfattet af EU-kompetence i Maastrichttraktaten i 1992. Det hedder i traktaten, at »Fællesskabet bidrager til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats, med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed«.

Lissabontraktaten ændrede ikke på bestemmelserne om EU's rolle inden for uddannelse og erhvervsuddannelse (afsnit XII, artikel 165 og 166). I artikel 9 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) hedder det: »Ved fastlæggelsen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tager Unionen hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af ... et højt niveau for uddannelse [og] erhvervsuddannelse«.

Af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der har samme juridiske værdi som traktaterne (artikel 6 i TEU), fremgår det desuden: »Enhver har ret til uddannelse samt til adgang til erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse« (artikel 14) og »ret til at arbejde og til at udøve et frit valgt eller accepteret erhverv« (artikel 15).

MÅL

Unionen er i sine politikker og aktiviteter forpligtet til at tage hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af et højt niveau for uddannelse og erhvervsuddannelse. Derfor er EU's langsigtede strategiske målsætninger for uddannelse og erhvervsuddannelse som fastlagt af Rådet i 2009: 1) virkeliggørelse af livslang læring og mobilitet, 2) forbedring af kvalitet og effektivitet i uddannelse og erhvervsuddannelse, 3) fremme

[1]For yderligere oplysninger henvises til faktablad [3.6.4](#) om videregående uddannelse.

af ligestilling, social samhørighed og aktivt medborgerskab og 4) styrkelse af kreativitet og innovation, herunder iværksætterkultur, på alle uddannelsesniveauer.

RESULTATER

A. Europa 2020 og uddannelse og erhvervsuddannelse 2020

Uddannelsespolitikken har fået et særligt fokus med vedtagelsen af [Europa 2020-strategien](#). Mens hovedansvaret for systemerne for uddannelse og erhvervsuddannelse ligger hos medlemsstaterne, spiller EU en afgørende rolle ved at støtte og supplere bestræbelserne på at forbedre og modernisere deres uddannelsessystemer. Inden for rammerne af Europa 2020-strategien modtager medlemsstaterne hvert år specifik vejledning om reformer, som skal prioriteres, i form af landespecifikke anbefalinger.

På uddannelses- og erhvervsuddannelsesområdet skitserer [strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet](#) (ET 2020) instrumenterne og ordningerne for det fælles arbejde på EU-plan. Som led i ET 2020 er der opstillet følgende EU-referenceværdier for 2020: 1) mindst 95 % af alle børn mellem fire år og alderen for obligatorisk skolestart bør deltage i førskoleundervisning; 2) andelen af 15-årige med utilstrækkelige færdigheder i læsning, matematik og naturvidenskabelige fag bør være under 15 %; 3) andelen af unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt, bør være under 10 %; 4) andelen af 30-34-årige med en gennemført videregående uddannelse bør være på mindst 40 %; 5) gennemsnitligt bør mindst 15 % af alle voksne (aldersgruppen 25-64) deltage i livslang læring; 6) mindst 20 % af alle, der har afsluttet en videregående uddannelse, og 6 % af de 18-34-årige med en indledende erhvervsuddannelse bør have tilbragt nogen tid i udlandet i forbindelse med deres studier eller erhvervsuddannelse; 7) mindst 82 % af alle 20-34-årige, der har gennemført en gymnasial eller videregående uddannelse, og som har forladt uddannelsessystemet for 1-3 år siden, bør være i beskæftigelse.

For at gennemføre EU's politikker inden for erhvervsuddannelse opererer Kommissionen gennem Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop), som er et af EU's decentrale agenturer.

B. En dagsorden for nye færdigheder i Europa

I 2016 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om en ny dagsorden for færdigheder i Europa ([COM\(2016\)0381](#)), hvori den foreslår ti nye foranstaltninger med henblik på at udstyre folk med de færdigheder, der er behov for på arbejdsmarkedet, og på bedre at udnytte de færdigheder, de allerede har, således at de kan finde kvalitetsjob:

- en færdighedsgaranti, der skal hjælpe lavtkvalificerede voksne med at opnå et minimumsniveau af læse-, skrive- og regnefærdigheder samt digitale færdigheder
- en revision af den europæiske referenceramme for kvalifikationer
- »koalitionen for digitale færdigheder og job« for at støtte samarbejdet mellem interessenter inden for uddannelse, beskæftigelse og industri

- »planen for sektorsamarbejde om færdigheder« for at forbedre viden om færdigheder
- et værktøj for tredjelandsstatsborgeres færdighedsprofiler til støtte for tidlig identifikation og profilering af migranternes færdigheder og kvalifikationer
- støtte til erhvervsuddannelse, navnlig gennem arrangementer og aktiviteter i forbindelse med den europæiske uge for erhvervsmæssige færdigheder
- en revision af anbefalingen om nøglekompetencer for at hjælpe flere mennesker med at erhverve de grundlæggende færdigheder, der er nødvendige for at kunne arbejde og leve i det 21. århundrede
- en revision af Europass-rammen med henblik på at give folk bedre og lettere anvendelige værktøjer til at præsentere deres færdigheder
- et forslag til en anbefaling om sporing af færdiguddannede med henblik på at opnå en bedre forståelse af, hvordan det går færdiguddannede efter endt uddannelse eller erhvervsuddannelse
- analyse og udveksling af bedste praksis med hensyn til at håndtere bevægelser af højtuddannede og -kvalificerede personer mellem lande (»hjernestrømning«).

C. Førskoleundervisning

Efter vedtagelsen af den [europæiske søjle for sociale rettigheder](#), hvori det understreges, at »Børn har ret til prismæssigt overkommelige dagtilbud af høj kvalitet«, er spørgsmålet om førskoleundervisning blevet endnu vigtigere. I maj 2018 godkendte Kommissionen et forslag til Rådets henstilling om førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet (COM(2018)0271). Forslaget bygger på tidligere initiativer på området, navnlig [»Key Principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care«](#) (centrale principper for kvalitetsrammer for førskoleundervisning og børnepasning), som blev fremlagt af en arbejdsgruppe af nationale eksperter i 2014.

D. Det europæiske uddannelsesområde

I maj 2018 offentliggjorde Kommissionen efter topmødet i Göteborg en meddelelse med titlen »Opbygning af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms-, uddannelses- og kulturpolitik« (COM(2018)0268). Heri beskriver Kommissionen sin vision om at opbygge et »europæisk uddannelsesområde«, herunder bl.a. et forslag til Rådets henstilling om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser fra videregående uddannelser og gymnasiale eksamensbeviser samt resultater af læringsophold i udlandet (COM(2018)0270).

E. Erasmus

[Erasmus+](#) er EU's program for områderne uddannelse og erhvervsuddannelse, unge og idræt for perioden 2014-2020. Det bygger på tidligere EU-initiativer til fremme af udveksling og udvikling af uddannelsessystemer og ungdomsarbejde.

Erasmus+ er udformet med henblik på at støtte deltagerlandenes indsats for at gøre effektiv brug af Europas menneskelige og sociale kapital og samtidig fastholde

princippet om livslang læring ved at sammenkæde støtte til formel, ikkeformel og uformel læring overalt inden for områderne uddannelse og ungdom.

De specifikke mål, der er opstillet for Erasmus+-programmet med hensyn til uddannelse og erhvervsuddannelse, er at: 1) forbedre niveauet for nøglekompetencer og -kvalifikationer, især med hensyn til deres relevans for arbejdsmarkedet og deres bidrag til et sammenhængende samfund, 2) fremme kvalitetsmæssige forbedringer, innovation af høj kvalitet og internationalisering inden for uddannelses- og erhvervsuddannelsesinstitutioner, 3) fremme fremvæksten af og højne bevidstheden om et europæisk område for livslang læring, som er udformet med henblik på at supplere politiske reformer på nationalt plan og støtte moderniseringen af uddannelsessystemerne, 4) styrke den internationale dimension af uddannelse og erhvervsuddannelse og 5) forbedre sprogundervisningen og sprogtilgængeligheden og fremme EU's brede sproglige mangfoldighed og interkulturelle bevidsthed.

Det ambitiøse mål for Erasmus+ er at fremme synergier og gensidig inspiration på tværs af de forskellige uddannelses- og ungdomsområder, fjerne kunstige barrierer mellem de forskellige tiltags- og projektmater, fremme nye idéer, tiltrække nye aktører fra arbejdsverdenen og civilsamfundet og stimulere til nye former for samarbejde. For uddannelsessektorens vedkommende er der blevet fastsat en række nøgleaktioner med henblik på at nå disse mål. Nøgleaktion 1 er koncentreret om mobilitet for studerende på videregående uddannelser og erhvervsuddannelser samt for personale i alle uddannelsessektorer, nøgleaktion 2 drejer sig om partnerskaber, og nøgleaktion 3 støtter politikreformer.

[Kommissionens forslag](#) til et efterfølgende program (2021-2027) blev offentliggjort i maj 2018 ([COM\(2018\)0367](#)). Heri foreslås det, at hele programmet ganske enkelt benævnes »Erasmus«. Programmets overordnede struktur, herunder de tre »nøgleaktioner«, der allerede er etableret under Erasmus+, er ikke ændret væsentligt. Kommissionen foreslår imidlertid en fordobling af budgettet til 30 mia. EUR sammenlignet med programmeringsperioden 2014-2020.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet har altid støttet et tæt samarbejde mellem medlemsstaterne inden for almen uddannelse og erhvervsuddannelse og en styrkelse af EU-dimensionen i medlemsstaternes uddannelsespolitik. Det deltager også aktivt i den politiske cyklus i tilknytning til ET 2020 og reagerer på de rapporter, der udarbejdes inden for rammerne heraf, f.eks. ved [sin beslutning af 23. juni 2016 om opfølgning på strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet \(ET 2020\)](#).

A. Erasmus

Parlamentet har med held arbejdet for at sikre en stigning i de midler, der er til rådighed for Erasmus+ i budgettet. Den 12. april 2016 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om Erasmus+ og andre redskaber til fremme af mobiliteten i forbindelse med erhvervsuddannelse — en livslang læringstilgang^[2]. Heri opfordres Kommissionen, medlemsstaterne og offentlige arbejdsformidlinger til at fremme

[2]EUT C 58 af 15.2.2018, s. 65.

og udbrede kendskabet til programmet Erasmus+ og andre redskaber, der tager sigte på at fremme mobilitet i forbindelse med erhvervsrettet uddannelse, navnlig blandt små og mellemstore virksomheder. Parlamentet anerkendte i sin [beslutning af 14. september 2017](#) den yderst positive indvirkning, Erasmus+ har haft. Det understregede, at det nye program bør være mere åbent og tilgængeligt, og henledte opmærksomheden på problemerne med anerkendelse af meritpoint inden for rammerne af det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringssystem (ECTS). Det opfordrede til oprettelsen af et elektronisk europæisk studiekort for at give de studerende adgang til tjenester i hele Europa. Medlemmerne understregede vigtigheden af at fremme aktivt medborgerskab, folkeoplysning og europæisk identitet gennem programmet.

Med henblik på den næste generation af Erasmus+-programmet foreslog Parlamentet en tredobling af budgettet til 41 mia. EUR, hvilket vil muliggøre et større antal deltagere og større inklusivitet. Udvekslinger inden for erhvervsmæssige uddannelser, navnlig i grænseregioner, vil også være en prioritet for det nye program, og der vil blive afsat et større budget hertil.

B. Uddannelse og beskæftigelse

Kultur- og Uddannelsesudvalget (CULT) og Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender (EMPL) har udarbejdet en fælles initiativbetænkning om Kommissionens meddelelse om den nye dagsorden for færdigheder i Europa. Beslutningen blev vedtaget af Parlamentet [den 14. september 2017](#). Parlamentet anbefalede en helhedsorienteret tilgang til uddannelse og kompetenceudvikling og opfordrede medlemsstaterne til ikke blot at fokusere på beskæftigelsesegnethed, men også færdigheder, som er nyttige for samfundet. Andre emner, som blev nævnt, var en mere samlet tilgang til opkvalificering af migranter, investering i førskoleundervisning og -pasning, fremme af mulighederne for livslang læring, den centrale rolle, som ikkeformel og uformel læring spiller, samt fremme af digitale og videnskabelige, teknologiske, ingeniørmæssige og matematiske færdigheder («STEM») og iværksætterfærdigheder.

Kultur- og Uddannelsesudvalget (CULT) og Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender (EMPL) udarbejdede i fællesskab en lovgivningsmæssig betænkning om Kommissionens forslag om en opdatering af Europass-rammen. Den nye Europass-ramme blev vedtaget den 18. april 2018 ved Europa-Parlamentets og Rådets [afgørelse \(EU\) 2018/646](#).

C. Andre specifikke områder

Parlamentet interesserer sig endvidere stærkt for meddelelser fra Kommissionen, som drejer sig om bestemte områder inden for uddannelse og erhvervsuddannelse. Eksempler herpå er dets beslutninger af [22. oktober 2013 om nytænkning på uddannelsesområdet](#), af [15. april 2014 om nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer](#), af [8. september 2015 om fremme af unges iværksættervirksomhed via uddannelse og erhvervsuddannelse](#), af [12. september 2017 om akademisk videreuddannelse og fjernstudium som led i den europæiske strategi for livslang læring](#) og af [12. juni 2018 om modernisering af uddannelser i EU](#).

Pierre Hériard
05/2019

